

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم - سال اول

شماره ثبت ۲۴۸

عادی

طرح ملی هوش مصنوعی

کمیسیون های ارجاعی

اصولی:	صنایع و معادن
فرعی:	آموزش، تحقیقات و فناوری

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۶۳ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

در پاسخ به الزامات ذکر شده در مسیر تسهیل‌گری و تنظیم‌گری توسعه هوش مصنوعی و در راستای:

۱- مطالبه مقام معظم رهبری برای قرار گرفتن ایران در جایگاه ۱۰ کشور برتر دنیا در فناوری هوش مصنوعی در بیانات مورخ ۲۶ / ۸ / ۱۴۰۰ و تأکید ایشان بر تأمین لایه های عمیق و زیرساختی هوش مصنوعی و تشکیل سازمان ملی هوش مصنوعی زیر نظر رئیس‌جمهور در نخستین جلسه با اعضای دولت چهاردهم و تأکید بر تقویت و ادامه کار سازمان مذکور؛

۲- سند ملی هوش مصنوعی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۹۰۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۲۹ / ۳ / ۱۴۰۳

۳- بند «ج» ماده ۶۵ قانون برنامه هفتم پیشرفت مورخ مبنی بر تکلیف دولت به اجرای برنامه ملی توسعه هوش مصنوعی با تأکید بر حمایت از توسعه زیست‌بوم تحول‌آفرین هوش مصنوعی قابل اعتماد و پایدار و به‌منظور تعیین چارچوبها و سازکار تعامل تمامی ذینفعان، فراهم نمودن دانش و زیرساختهای دانش فنی، اجتماعی، اخلاقی و حقوقی، ترویج و افزایش آگاهی در مورد کارکردهای هوش مصنوعی در زمینه‌های مختلف و خطرات بالقوه آن؛

و با عنایت به:

۴- تصویب ۱۴۸ قانون در خصوص هوش مصنوعی و فناوری های مرتبط با آن در ۳۲ کشور دنیا از سال ۲۰۱۶-۲۰۲۳ و وصول لوایح هوش مصنوعی در پارلمان های ۴۸ کشور دیگر دنیا که رویکرد عمده لوایح و قوانین اخیر، توسعه‌محور و مبتنی بر اعطای حمایت‌ها و تسهیلات لازم برای ارتقای این فناوری بوده است؛

طرح «قانون ملی هوش مصنوعی» تقدیم می‌گردد:

مصطفی طاهری - میثم ظهوریان ابوترابی - امیرحسین ثابتی منفرد - حسنعلی اخلاقی امیری -
 عبدالحسین روح الامینی نجف آبادی - علی شیرین زاد - سیدمحمود نبویان - سیدعلی یزدی خواه -
 علیرضا عباسی - محمدرضا احمدی سنگر - حمیدرضا عزیززی فارسانی - نصراله پژمان فر - علی
 اصغر نخعی راد - حامد یزدیان - کامران غضنفری - عباس بیگدلی - بهروز محبی نجم آبادی -
 مهرداد گودرزوندچگینی - فرامرز شاهسواری - سیدمرتضی محمودی - کمال حسین پور - سالار
 ولایت مدار - عبدالجلال ایری - روح اله عباس پور - مجتبی رحمان دوست - فاطمه محمدبیگی -
 مهدی طغیانی - غلامرضا نویدی - فداحسین مالکی - حسینعلی حاجی دلیگانی - علیرضا سلیمی -
 علی کشوری - احمد بیگدلی - رمضان رحیمی دشتلوئی - رضا علی زاده - سیدمسعود خاتمی -
 نادرقلی ابراهیمی - روح اله متفکرآزاد - محمدرسول شیخی زاده - رحیم زارع - علی اصغر باقرزاده
 - محمد خوش سیما - رضا تقی پورانوری - روح اله ایزدخواه - علیرضا نوین - صدیف بدری -
 حسین حق وردی - غلامرضا دهقان ناصرآبادی - وحید کنعانی کلور - زینب قیصری - شهباز حسن
 پوربیگلری - مهرداد لاهوتی - سیدحسن هاشمی - محسن زنگنه - موسی احمدی - سیدجواد حسینی
 کیا - علی اکبر علیزاده - حمیدرضا گودرزی - احسان عظیمی راد - محمد رستمی - محسن بیگلری
 - علی کُرد - امیرحسین بانکی پورفرد

عنوان طرح: طرح ملی هوش مصنوعی

ماده ۱- اصلاحات و کلمات زیر هر کجا که در این قانون به کار برده می‌شود، شامل تعاریف مفاهیم مشروح در این ماده است:

هوش مصنوعی: به توانایی ماشین برای انجام عملکردهای خودکار و نظام مند از جمله یادگیری، درک، استنتاج، حل مسأله، پیش‌بینی، تصمیم‌گیری و اقدام از طریق به کارگیری دانش و اطلاعات و پردازش داده گفته می‌شود که منشأ اثرگذاری‌های گسترده بر انسان و روابط انسانی در محیط فیزیکی یا مجازی و همچنین بازتاب‌های زیست محیطی است. هوش مصنوعی ماهیتی داده‌ای، شبکه‌ای، الگوریتمی، خوشه‌ای، لایه‌ای و یکپارچه، مبتنی بر منطق‌های کلاسیک و سایر منطق‌های نوین دارد.

لایه‌ی بنیادین: زیرساخت‌ها، الگوریتم‌ها، و مدل‌های پایه‌ای هوش مصنوعی که اساس توسعه‌ی کاربردهای مختلف را تشکیل می‌دهند. این لایه شامل پیشرفت‌های اساسی در معماری‌های یادگیری عمیق، الگوریتم‌های بهینه‌سازی، مدل‌های زبانی بزرگ، و زیرساخت‌های محاسباتی است که توانایی‌های کلی و چندمنظوره‌ی هوش مصنوعی را شکل می‌دهند. تسلط بر این لایه، کلید اصلی قدرت و استقلال در عرصه‌ی هوش مصنوعی است.

لایه‌ی کاربردی: محصولات و خدمات نهایی مبتنی بر هوش مصنوعی که برای حل مسائل خاص یا ارائه‌ی خدمات مشخص به کاربران نهایی طراحی شده‌اند. این لایه بر روی لایه‌ی بنیادین فناوری ساخته می‌شود و شامل کاربردهایی مانند سیستم‌های تشخیص چهره، دستیارهای صوتی، یا الگوریتم‌های پیش‌بینی در حوزه‌های مختلف است. تمرکز صرف بر این لایه، بدون تسلط بر لایه‌ی بنیادین، می‌تواند منجر به وابستگی تکنولوژیک و آسیب‌پذیری استراتژیک شود.

عاملیت تکنولوژی: ظهور و تقویت توانایی سیستم‌های تکنولوژیک، به‌ویژه هوش مصنوعی، در اثرگذاری مستقل و فراگیر بر جهان، فراتر از کنترل و نیات اولیه‌ی انسانی.

استعمار شناختی-تکنیکی: فرآیند نفوذ قدرت‌های مسلط از طریق سازواره‌های تکنیکی، اعم از فناوری‌های دیجیتال و شبکه‌های ارتباطی، که منجر به وابستگی کشورهای غیرغربی به فناوری‌های ارتباطی غربی و تشدید نفوذ فرهنگ و ارزش‌های غربی می‌شود.

توسعه‌دهنده: شخص حقیقی یا حقوقی که سامانه هوش مصنوعی را با هدف عرضه آن در بازار یا بکارگیری آن تحت نام یا علامت تجاری خود با انتفاع مالی یا رایگان عرضه می‌کند.

شورا: شورای ملی راهبری هوش مصنوعی

سازمان: سازمان ملی هوش مصنوعی

ماده ۲- سیاستگذاری کلان فعالیتهای هوش مصنوعی در کشور بر عهده شورای ملی راهبری هوش مصنوعی است. اعضای شورای ملی راهبری هوش مصنوعی عبارتند از:

۱. رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا؛
۲. معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری به عنوان نائب رئیس شورا؛
۳. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی؛
۴. دبیر شورای عالی فضای مجازی؛
۵. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات؛
۶. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
۷. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
۸. وزیر صنعت، معدن و تجارت؛
۹. رئیس ستاد کل نیروهای مسلح؛
۱۰. وزیر اطلاعات؛
۱۱. وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛
۱۲. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
۱۳. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛
۱۴. رئیس صندوق توسعه ملی؛
۱۵. رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی؛
۱۶. نماینده شورای عالی حوزه‌های علمیه؛
۱۷. دو نفر عضو حقیقی به پیشنهاد دبیر شورا و حکم رئیس شورا؛
۱۸. رئیس سازمان ملی هوش مصنوعی به عنوان دبیر شورا؛

۱۹. رئیس سازمان اداری استخدامی

۲۰. سازمان برنامه و بودجه

۲۱. رئیس سازمان نظام صنفی رایانه ای

۲۲. یک نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر

تبصره - تصویب مقررات در شورای ملی راهبری هوش مصنوعی، با رأی اکثریت وزیران عضو شورا و با تأیید رئیس جمهور خواهد بود. سایر تصمیمات با رأی اکثریت اعضای شورا اتخاذ می‌گردد.

ماده ۳ - به منظور اجرای مصوبات شورای ملی راهبری و تحقق اهداف حاکمیتی در بخش هوش مصنوعی، «سازمان ملی هوش مصنوعی» تأسیس و زیر نظر رئیس جمهور فعالیت می‌کند. دولت مکلف است ظرف مدت ۳ ماه پس از لازم الاجرا شدن قانون نسبت به تدوین اساسنامه سازمان ملی هوش مصنوعی به عنوان دبیرخانه شورای ملی و یک سازمان توسعه‌ای و در چارچوب مفاد ماده‌ی ۴ و ۵ این قانون اقدام و آنرا به تصویب هیات وزیران برساند.

تبصره - سازمان ملی هوش مصنوعی نماینده رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در مجامع و همکاری های بین المللی مرتبط با فناوری های هوش مصنوعی است.

ماده ۴- اهداف و ساختار سازمان ملی هوش مصنوعی

سازمان ملی هوش مصنوعی به منظور ایجاد هماهنگی ملی و پیگیری مسیرهای بهینه، موثر، و نامتقارن در مواجهه با پدیده‌ی هوش مصنوعی و درک و توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی لایه‌های عمیق آن، متشکل از بخش‌های ستادی (اعم از اجرایی، کاروری، هماهنگ‌کننده و زیرساختی)، و نیز بخش راهبری (در قالب مرکز ملی راهبری و توسعه‌ی هوش مصنوعی) خواهد بود. سازمان ملی هوش مصنوعی با تکیه بر مرکز (به عنوان یک نهاد تخصصی همه‌جانبه‌نگر)، به عنوان پیشران و یک مرجع علمی، فنی، و راهبردی این حوزه برای تمام نهادها، ارکان، و بخش‌های مختلف حاکمیت و جامعه در نظر گرفته می‌شود. بر این مبنای دولت موظف است اساس‌نامه‌ی سازمان ملی هوش مصنوعی را با توجه به وظایف محوله به آن (ماده ۵ قانون) و در چارچوب بندهای ذیل تدوین و به تصویب هیات وزیران برساند:

الف - ساختار کلی سازمان باید متناسب با تحقق سه هدف کلی آن ایجاد شود: الف) درک و راهبری نحوه‌ی مواجهه‌ی کشور با پدیده‌ی هوش مصنوعی در تمام ابعاد و لایه‌ها و آثار آن ب) پیشران‌ش، پیاده‌سازی، و راهبری تلاش‌های فنی-توسعه‌ای در لایه‌ی بنیادین فناوری هوش مصنوعی، و ج) جهت‌دهی،

تسهیل‌گری، و پشتیبانی ستادی از تلاش‌های فنی-توسعه‌ای در لایه‌ی کاربست فناوری هوش مصنوعی که توسط سایر نهادهای حاکمیتی و بخش خصوصی به منظور رفع نیازهای کشور انجام می‌شود.

ب - مرکز ملی راهبری و توسعه‌ی هوش مصنوعی به عنوان یک زیرمجموعه‌ی نخبگانی، چابک، توسعه‌ای، و پژوهشی که مبتنی بر تسلط تخصصی، میان‌رشته‌ای، و همه‌جانبه‌نگرش بر این حوزه، وظیفه‌ی جهت‌دهی و راهبری فعالیت‌های سازمان، پیش‌رانش، پیاده‌سازی، و راهبری تلاش‌های فنی-توسعه‌ای در لایه‌ی بنیادین فناوری هوش مصنوعی، و نیز تصمیم‌سازی برای شورای ملی هوش مصنوعی و سایر نهادها و ارگان‌های کشور در این زمینه را داراست، ذیل سازمان ملی هوش مصنوعی تشکیل، و به منظور ایجاد محیطی متمرکز و بهینه از سایر بخش‌های آن تفکیک نهادی و استقلال عملکردی داشته باشد. تفصیل وظایف تخصصی و راهبری سازمان در ماده ۵ قانون آمده است.

ج - مرکز متشکل از سه واحد اصلی به شرح زیر خواهد بود:

۱- واحد پژوهش‌های سطح بالا: به پژوهش‌های بنیادین و میان‌رشته‌ای حول هوش مصنوعی اعم از ابعاد نظری، ریاضیاتی، شناختی، سیاسی، اقتصادی، فلسفی و اجتماعی آن، با هدف ایده‌پردازی و طراحی مسیرهای نامتقارن علمی-فنی جایگزین در توسعه‌ی هوش مصنوعی، شناخت و مواجهه با عاملیت تکنولوژی، و بررسی تحولات سیاسی-اقتصادی-الهیاتی-وجودی مرتبط با آن اختصاص دارد.

۲- واحد برنامه‌ریزی راهبردی: مسئول برنامه‌ریزی فنی-راهبردی داخلی مرکز و رابط بین دو واحد دیگر، تعیین چشم‌انداز، طراحی اولویت‌ها و پروژه‌ها، تصمیم‌سازی و مشاوره به دانشگاه‌ها، بازار، دولت و نهادهای قانون‌گذاری، و ترسیم راهبردهای یکپارچه‌ی توسعه‌ی هوش مصنوعی در کشور با تمرکز بر واقعیت‌های روز، پیش‌بینی روندهای آینده، و جهت‌یابی در پیامدهای ژئوپلیتیکی به گونه‌ای که با منافع ملی و ارزش‌های انسانی همسو باشد.

۳- واحد تحقیق و توسعه‌ی فناوری هوش مصنوعی: متمرکز بر توسعه‌ی فناوری‌های بنیادین و پایه‌ی هوش مصنوعی مبتنی بر راهبردهای واحد برنامه‌ریزی راهبردی و نظریات واحد پژوهش‌های سطح بالا، انجام پژوهش‌های مرتبط با پروژه‌های فنی توسعه‌ای و رهبری ابتکارات فنی-توسعه‌ای ملی هوش مصنوعی، با اولویت‌دهی به حوزه‌هایی که با منافع ملی و چارچوب‌های قانون حاضر همسو بوده و از آخرین پیشرفت‌ها در پژوهش‌های هوش مصنوعی بهره می‌گیرد.

د - بخش‌های ستادی سازمان به عنوان بازوهای اجرایی، کاروری، هماهنگ‌کننده، و زیرساختی در نظر گرفته می‌شوند که جهت‌دهی، تسهیل‌گری، و پشتیبانی از تلاش‌های فنی-توسعه‌ای در لایه‌ی کاربست فناوری هوش مصنوعی که توسط سایر نهادهای حاکمیتی و بخش خصوصی به منظور رفع نیازهای کشور

انجام می‌شود را مبتنی بر راهبردهای ارائه‌شده توسط مرکز پیگیری خواهند نمود. تفصیل وظایف ستادی سازمان در ماده ۵ قانون آمده است.

تبصره - بخش‌های ستادی سازمان باید تا حد امکان از کار صف (اعم از پیاده‌سازی‌های فنی، پیگیری اهداف خرد تجاری و کسب‌وکاری، و پروژه‌های پیمانکاری) خودداری نموده و این موارد را در همکاری و پشتیبانی از سایر دستگاه‌ها و بخش خصوصی پیگیری نماید.

ماده ۵ - وظایف سازمان ملی هوش مصنوعی

الف - وظایف ستادی: سازمان در راستای جهت‌دهی، تسهیل‌گری، و پشتیبانی توسعه هوش مصنوعی در تعامل با نهادها و ارگان‌های حاکمیتی و نیز بخش خصوصی موظف است مبتنی بر اولویت‌ها و خطوط ارائه شده توسط مرکز:

- با استفاده از جایگاه و اختیارات قانونی داده شده به سازمان، و نیز با مذاکره و ایجاد همگرایی بین نهادی، تشریک منافع، و دادن مشوق‌ها، کلیه تلاش‌های توسعه‌ای و پژوهشی مرتبط با هوش مصنوعی که توسط بخش‌های مختلف در کشور انجام می‌گیرد را در راستای اولویت‌های مذکور جهت‌دهی نماید.
- مبتنی بر معماری ارائه‌شده توسط مرکز، بنیه‌ی زیر ساخت‌های پردازشی-محاسباتی، داده‌ای، و ارتباطاتی کشور را تقویت نماید. جزئیات مرتبط با این مورد در ماده ۷ قانون بسط داده شده است.
- ظرف مدت ۶ ماه با همکاری نهادهای ذی‌ربط نسبت به ایجاد محیط‌های آزمون حوزه هوش مصنوعی با هدف کاهش ضوابط و الزامات در دریافت تاییدیه‌های فنی و امنیتی برای شرکت‌های توسعه‌دهنده در حوزه هوش مصنوعی اقدام نماید.
- در تعامل با رسانه‌های عمومی کشور (اعم از دولتی و خصوصی) و بالاخص سازمان صدا و سیما، نسبت به آماده‌سازی و آگاهی‌بخشی عموم مردم نسبت به پدیده‌ی هوش مصنوعی و تحولات متاثر از آن اقدام نماید.
- در همکاری با وزارت علوم، معاونت علمی ریاست جمهوری، و بنیاد ملی نخبگان و مبتنی بر یافته‌های مرکز:
  - نسبت به بازنگری سرفصل‌های آموزشی رشته‌های دانشگاهی متاثر از تحولات مرتبط با هوش مصنوعی اقدام نماید.

○ نسبت به ایجاد یک برنامه‌ی بورسیه‌ی ملی هوش مصنوعی برای جذب نخبگان و دانشجویان برتر به منظور ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی در رشته‌های مرتبط با هوش مصنوعی در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی برتر کشور اقدام نماید.

○ نسبت به حمایت مادی و معنوی از دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های مرتبط با هوش مصنوعی برای مشارکت در برنامه‌ی پژوهشی مرکز ملی راهبری و توسعه‌ی هوش مصنوعی اقدام نماید.

○ نسبت به جهت‌دهی به دانشگاه‌ها برای همسوسازی پروژه‌های پژوهشی تحصیلات تکمیلی در هوش مصنوعی با اولویت‌های ارائه‌شده توسط مرکز، با هدف تقویت رویکردی منسجم و هماهنگ به پژوهش‌های هوش مصنوعی در کشور اقدام نماید.

○ دستورالعمل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارتی در صنایع وابسته به هوش مصنوعی در ارکان نظام آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی کشور (موضوع ماده ۵ قانون نظام جامع آموزش فنی و حرفه‌ای) ظرف ۶ ماه توسط سازمان تدوین و توسط شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی تصویب می‌گردد.

● در همکاری با مجلس شورای اسلامی و ستاد کل نیروهای مسلح نسبت به ارائه‌ی مشوق‌های مالی و خدماتی از جمله تسهیلات خدمت نظام وظیفه برای ترغیب پژوهشگران و توسعه‌دهندگان نخبه در حوزه‌ی هوش مصنوعی به پیگیری تلاش‌های خود در داخل کشور و مشارکت در توسعه‌ی ملی این حوزه اقدام نماید.

● در همکاری با وزارت امور خارجه، وزارت علوم، و بنیاد ملی نخبگان، نسبت به تدوین آیین نامه جذب و حمایت از متخصصین هوش مصنوعی ایرانی در داخل و خارج از کشور و بهره‌گیری از ظرفیت متخصصین غیر ایرانی در راستای توسعه منافع ملی اقدام نماید.

● ارزیابی و نظارت بر اجرای مفاد این قانون بر عهده سازمان ملی هوش مصنوعی است و این سازمان موظف است عملکرد اجرای قانون را در دوره‌های شش ماهه به شورای ملی راهبری هوش مصنوعی و کمیسیون‌های مرتبط مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره - در صورت استنکاف نهادها و دستگاه‌های فوق‌الذکر از همکاری با سازمان، ...

ب - وظایف تخصصی و راهبری: سازمان به منظور دستیابی به لایه‌های عمیق توسعه هوش مصنوعی در کشور و رفع خلأهای موجود حول مواجهه‌ی راهبردی با این پدیده، موظف است وظایف ذیل را از طریق مرکز به عنوان زیر مجموعه پژوهشی و تخصصی خود به انجام رساند:

- راهبری و برنامه‌ریزی فعالیت‌های ستادی سازمان، و تصمیم‌سازی برای شورای ملی راهبری هوش مصنوعی.
- طراحی، پیگیری، و پیاده‌سازی فعالانه‌ی مسیرهای بهینه، موثر، خلاقانه، و منطبق با اصول و اولویت‌های راهبردی کشور در توسعه‌ی علمی-فنی هوش مصنوعی.
- تعیین، تدوین و به‌روزرسانی اولویت‌های پژوهشی و توسعه‌ای کشور بالاخص در لایه‌ی پایه و بنیادین هوش مصنوعی و پیگیری آن از طریق بازوهای ستادی سازمان در همکاری با نهادهایی از جمله وزارت علوم تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، بنیاد ملی نخبگان، و سایر نهادها و ارگان‌های مرتبط در کشور.
- طراحی کلیات جهت‌گیری‌های فنی و معماری بافتار زیرساخت‌های پردازشی-محاسباتی، داده‌ای و ارتباطاتی کشور معطوف به توسعه‌ی بهینه و موثر هوش مصنوعی در چارچوب موازین قانونی.
- تدوین چارچوب‌ها، سیاست‌ها و راهبردهای مرتبط با موارد ذیل برای تقدیم به ارکان تصمیم‌گیر کشور:
  - آمادگی برای تحولات غیرخطی از طریق ایجاد سازوکارهایی برای پیش‌بینی و مدیریت پیامدهای احتمالی جهش‌های ناگهانی در توانمندی‌های هوش مصنوعی، با تمرکز بر مدیریت تحولات اقتصادی عمیق و توجه به پیامدهای روان‌شناختی گسترده.
  - مدیریت تنش میان کارآمدی و استقلال با تأکید بر مقابله با استعمار شناختی-تکنیکی، استقلال راهبردی در لایه‌ی بنیادین فناوری و پژوهش و نوآوری راهبردی میان‌رشته‌ای.
  - مقابله با سیطره‌ی عاملیت تکنولوژی از طریق حفظ و تقویت محوریت عاملیت انسانی در ساختارهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، تقویت نقش ساختارهای مردم‌سالار و مقابله با فروبستگی تکنولوژیک.
  - تضعیف انحصارهای فناورانه‌ی بین‌المللی در حوزه هوش مصنوعی از طریق طراحی و حمایت از سیاست‌های مؤثر برای جلوگیری از انحصار و تمرکز قدرت، حمایت از پروژه‌های متن‌باز، توسعه‌ی فناوری‌های جایگزین، طراحی سیاست‌های پیشگیرانه برای

مقابله با تحریم‌های احتمالی در این زمینه، ایجاد و تقویت اتحادهای بین‌المللی با کشورهای همسو، و حمایت از جنبش‌های مقاومت در برابر سلطه‌گری فناورانه.

تبصره - به منظور رشد و استفاده حداکثری از کلیه ظرفیت‌های تخصصی و نخبگانی مرتبط با هوش مصنوعی در کشور، سازمان (و به تبع آن، مرکز) در وظایف تصمیم‌سازانه‌اش فاقد هرگونه حقوق انحصاری است و سایر نهادهای تخصصی مرتبط با این حوزه در کشور (اعم از حاکمیتی، خصوصی، و مردمی) می‌توانند به نقد، تکمیل، و بهبود پیشنهادات آن، یا ارائه‌ی پیشنهادات جایگزین بپردازند. همچنین، سازمان در این زمینه موظف به رصد، دریافت، حمایت، و مواجهه‌ی شایسته با این پیشنهادات و نیز سایر نظرات نخبگان این حوزه در کشور می‌باشد.

ماده ۶- به منظور تقویت نظام تامین مالی حوزه هوش مصنوعی در کشور، «صندوق ملی توسعه هوش مصنوعی» وابسته به سازمان و به صورت مشارکت عمومی و خصوصی، تأسیس می‌گردد. سرمایه اولیه صندوق به میزان ۱۰۰ هزار میلیارد ریال به تدریج حداکثر ظرف مدت دو سال از محل صندوق توسعه ملی و حساب ذخیره ارزی تأمین خواهد شد. اساس‌نامه صندوق شامل ارکان، وظایف، نحوه اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت بر صندوق در چارچوب این قانون باید ظرف ۶ ماه از لازم الاجرا شدن این قانون با پیشنهاد سازمان ملی هوش مصنوعی به تصویب هیئت وزیران برسد.

ماده ۷- به منظور توسعه زیرساختهای مورد نیاز در توسعه هوش مصنوعی:

الف- سرمایه‌گذاری‌های به عمل آمده از سوی بخش خصوصی و غیر دولتی در زمینه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز هوش مصنوعی کشور اعم از زیرساخت‌های پردازی، توسعه الگوریتم‌ها و دادگان (دیتاست) و راه اندازی آزمایشگاه‌های جامع معادل هزینه انجام‌شده از سوی اشخاص خصوصی و غیردولتی برای توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز هوش مصنوعی در داخل کشور اعم از زیرساخت‌های پردازی، توسعه الگوریتم‌ها و دادگان (دیتاست) و راه‌اندازی آزمایشگاه‌های جامع، مشمول بند «ب» ماده ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۱۴۰۳/۴/۱۱ و آیین‌نامه اجرایی آن بوده و معاونت علمی و فناوری مکلف است دستورالعمل و حمایت اختصاصی در تخصیص اعتبار مالیاتی به این حوزه را ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان برساند.

ب- کمک به افزایش سرمایه صندوق ملی توسعه هوش مصنوعی توسط بخش خصوصی یا سرمایه‌گذاری مشترک با مدیریت صندوق، مشمول دریافت اعتبار مالیاتی تا سقف حداکثر ۷۰ درصد سرمایه‌گذاری انجام

شده حسب مورد پس از اخذ تایید سازمان، با قابلیت انتقال به سنوات آتی بوده و به همین میزان از مالیات قطعی شده سال تخصیص سرمایه مذکور یا سالهای بعد از آن کسر می‌شود.

تبصره- آیین نامه اجرایی این بند شامل مواردی از جمله مصادیق سرمایه گذاری، ضوابط تعیین درصد اعطای اعتبار مالیاتی تا سقف ۷۰ درصد و توسعه سازوکارهای متناسب با موضوع این بند توسط سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

پ- در بند (ب) ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ عبارت «و صندوق ملی توسعه هوش مصنوعی» بعد از عبارتهای «شورای راهبری فناوریها و تولیدات دانش بنیان» و «بانکها و صندوق نوآوری و شکوفایی» اضافه می‌شود.

ت- متن زیر به عنوان بند «ف» به ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی الحاق می‌شود:

«ف- تجهیزات، پردازنده‌ها و سخت‌افزارهای اختصاصی هوش مصنوعی که امکان تولید آن در کشور وجود ندارد با تأیید رئیس سازمان ملی هوش مصنوعی».

تبصره ۱- لیست تجهیزات، پردازنده‌ها و سخت‌افزارهای اختصاصی هوش مصنوعی بر اساس دستورالعمل اجرایی این حکم که توسط سازمان تدوین و به تصویب شورای ملی راهبری هوش مصنوعی میرسد تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- ورود موقت تجهیزات هوش مصنوعی تأییدشده از سوی سازمان، موضوع ماده (۵۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ در حکم کالای مجاز تلقی و سقف زمانی آن ۵ سال تعیین می‌شود.

ماده ۸- دسترسی و استفاده از داده‌ها و اطلاعات در توسعه سامانه‌های هوش مصنوعی، با رعایت قانون 'مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی' مصوب ۱۴۰۱ صورت می‌پذیرد. به منظور رفع موانع دسترسی به داده‌های مورد نیاز بخش دولتی و غیر دولتی برای توسعه هوش مصنوعی کشور، کارگروه ویژه تبادل داده‌های مورد نیاز برای توسعه سامانه‌های هوش مصنوعی ذیل کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیکی تشکیل می‌شود. سازمان ملی هوش مصنوعی و مرکز ملی فضای مجازی مکلف‌اند آیین‌نامه اجرایی این کارگروه ویژه مشتمل بر اعضا، اختیارات و شیوه و حوزه‌ی عملکرد را ظرف سه ماه به تصویب شورای عالی فضای مجازی برسانند.

تبصره- سازمان مجاز است با هدف یکپارچه سازی داده‌ها و تسهیل دسترسی و تبادل، نسبت به صدور مجوز برای کاروران (اپراتور) بخشی داده اقدام نماید.

ماده ۹- در راستای تسهیل فعالیت شرکتهای توسعه دهنده هوش مصنوعی در کشور، کارکنان شاغل در شرکتهای شرکت های توسعه دهنده هوش مصنوعی مورد تایید سازمان مشمول ماده (۹۱) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۳/ ۱۲/ ۱۳۶۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی می باشند. آیین نامه اجرایی این ماده مشتمل بر دامنه شمول شرکتهای موضوع این حکم و ضوابط دریافت حمایت فوق الذکر، ظرف ۳ ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد سازمان ملی هوش مصنوعی تهیه و به تصویب هیات وزیران می رسد.

ماده ۱۰- با هدف کاربست بهینه و موثر هوش مصنوعی در دستگاه های اجرایی، سازمان ملی هوش مصنوعی، سازمان اداری و استخدامی کل کشور و سازمان برنامه و بودجه کل کشور مکلفاند:

الف - برای جلوگیری از اتلاف منابع در اثر پراکنده کاری، موازی کاری، و تلاش های غیرعلمی یا کم ثمر، تمام دستگاه های اجرایی را مکلف به دریافت تاییدیهی کارشناسی سازمان برای هرگونه صرف منابع در زمینه های مرتبط با هوش مصنوعی نمایند.

ب - با همکاری دستگاه های اجرایی ظرف مدت ۶ ماه نسبت به تهیه و تصویب آیین نامه اجرایی شاخص های کاربست هوش مصنوعی به منظور افزایش شاخص های بهره وری، توانمندسازی و چابک سازی دولت و کاهش زمان ارائه خدمات عمومی اقدام نمایند. سازمان امور اداری و استخدامی مکلف است با همکاری سازمان هر ۶ ماه یکبار گزارش وضعیت پیشرفت شاخص های مذکور برای هر یک از دستگاه های اجرایی را تدوین و در اختیار کمیسیون صنایع و معادن مجلس قرار دهد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح طرح ملی هوش مصنوعی تقدیم می شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل

به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگردیده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
دارای موضوع و عنوان مشخص:	☒ است	☐ نیست
عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق:	☒ است	☐ نیست
دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال:	☒ است	☐ نیست
توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه:	☐ شده است	☒ نشده است
طرح دارای موضوع واحد:	☐ است	☒ نیست
• و ارائه آن در قالب:	☐ ماده واحده	☒ مواد متعدد
• با ایراد مواجه:	☒ نیست	☐ است
بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ:	☒ شده است	☐ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

۱. بهتر است که عنوان به این صورت تغییر یابد: «توسعه و به کار گیری ابزارهای هوش مصنوعی در کشور، سازو کارها و الزامات آن». ۲. در مقدمه باید به مشکلات و نتایج بکارگیری هوش مصنوعی اشاره می شد. ۳. در ماده (۳۲) بعد از هستارها، (entity) اضافه شود. ۴. در ماده (۱)، مورد (۸) و (۹)، سطر دوم: «ایران» حذف شود. ۵. در ماده (۱) موارد (۷) و (۸) مشابه هم هستند. ۶. در ماده (۱)، مورد (۲۳) و (۲۴): بجای کلمه «پارامتر» از کلمه (شاخص یا متغیر) استفاده شود. ۷. در ماده (۱)، (۲۴): بعد از کلمه «بیش برآزش» کلمه (overfitting) اضافه شود. ۸. در ماده (۲)، تبصره (۲)، سطر سوم: عبارت «بند ۱، ۲ و ۳ مورد (د)» به «اجزای (۱)، (۲) و (۳) بند «د» تغییر یابد. ۹. در ماده (۴)، جزء (۳)، سطر (۶): کلمه «ناشناس» اصلاح شود. ۱۰. فصل چهارم دو بار تکرار شده است و به تبع آن شماره فصول بعدی باید اصلاح شود. ۱۱. در ماده (۱۷) فقط یک تبصره وجود دارد لذا نیاز به شماره ندارد و در سطر اول تبصره کلمه «ماد» به «ماده» اصلاح شود.

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام:	☒ مطابقت دارد	☐ تعارض ندارد
۱	☒ ندارد	☐ دارد
۲	☒ ندارد	☐ دارد
۳	☒ ندارد	☐ دارد
۴	☒ ندارد	☐ دارد
۵	☒ ندارد	☐ دارد
۶	☒ ندارد	☐ دارد
۷	☒ ندارد	☐ دارد
۸	☒ ندارد	☐ دارد
۹	☒ ندارد	☐ دارد
۱۰	☒ ندارد	☐ دارد
۱۱	☒ ندارد	☐ دارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

-

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

-

متعاقبا اعلام می شود

تعداد ..... برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

در اجرای بند (۱)		
۱	در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☐ وجود ندارد ☒ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.
۲	در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒ وجود ندارد ☐ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد ..... برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

--

ب- سوابق قانونی

قوانین مرتبط به شرح زیر تقدیم می گردد :

عنوان قانون: قانون جرایم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸/۳/۵==منقح ۱۳۹۹/۵/۶ مصوب: ۱۳۸۸/۰۳/۰۵

بخش های قانون: تمام متن